

17.2 Muligheder og økonomi i sædskefte til ukrudtsbekæmpelse

Med udgangspunkt i en konkret landbrugsejendom i Østjylland, vises det, at man både kan mindske problemer med græsukrudt og opnå samme dækningsbidrag ved at øge vårsædsandelen fra 20 til 40 procent.

Planteavlskonsulent Gitte Skovgaard
LMO
gsj@lmo.dk

Græsukrudt skal tages alvorligt

Stadig flere bedrifter oplever stigende problemer med græsukrudt – især på lerjord med en stor andel af vintersæd. Problemet med græsukrudt tages ofte først rigtig alvorligt, når problemet bliver så stort, at omkostningerne stiger markant og/eller, der opleves svigtende effekt af herbiciderne som følge af resistens.

Meget vintersæd er ofte den store "synder"

Netop den store andel af vintersæd er én af hovedårsagerne til et stigende problem. Det skyldes, at langt de fleste græsarter er vinterenårige, og dermed fremspirer samtidig med vintersæden. I vårsæd vil kun en lille andel spire frem, og i de fleste tilfælde vil det være uden frøsætning. Ved at ændre sædskeftet, fra primært vintersæd til en større andel af vårsæd, vil man kunne forebygge og i kombination med kemi løse græsukrudtsproblemerne.

Argumenter imod vårsæd

Når nu løsningen på problemet er så enkel, hvorfor er det så så svært? Argumenter jeg ofte hører imod mere vårsæd er: vårsæd kan ikke etableres på lerjord, dårligere udbytter, krav til en stor hvedeandel i svinefoderplanerne og ikke mindst, at det som regel er muligt at løse de fleste problemer med kemi. Men hvad nu hvis omkostningerne for bekæmpelse af græsukrudt overstiger udbyttetabet ved at dyrke mere vårsæd eller at ukrudtet bliver resistent, så det ikke længere kan bekæmpes? Hvordan ser økonomien så ud?

Mere vårsæd betyder ikke ringere dækningsbidrag

Kristian Tybjerg Hansen på Alrø i Horsens Fjord er svineproducent, og har i mange år haft et minimum af vårsæd – kun det der skulle til for at opfylde efterafgrødekravet. Samtidig har han i

de seneste år oplevet stigende problemer med græsukrudt – herunder agerrævehale, ital. rajgræs og væselhale. Arealerne pløjes. Kristians hvedeudbytter er høje – 87 hkg/ha i gennemsnit over de sidste 5 år. Derfor er det oplagt, at hans økonomiske resultat ved mere vårsæd ville falde. Men Kristian kan også dyrke vårsæd. Det skyldes ikke mindst evnen til det gode håndværk. Beregninger viser derfor, at han kan opnå mindst samme dækningsbidrag ved at ændre sædskeftet fra ca. 20 procent vårsæd til 40 procent. Hvis Kristian fortsatte uændret ville udgifterne til kemi formentlig stige, og det ville være sandsynligt, at græsukrudtet inden for en årrække udviklede resistens. I så fald ville planteværnsomkostningerne stige markant, og samtidig ville der ske et udbyttetab i vintersæden – formentlig på omkring 10 pct.

	Sædskefte 1 "uændret"	Sædskefte 2 "mere vårsæd"	Sædskefte 3 Resistent ukrudt og 10 pct. udbyttetab i vintersæden
Sædskefte	20 pct. vårsæd	40 pct. vårsæd	20 pct. vårsæd
Bruttoudbytte	8.805 kr./ha	8.430 kr./ha	8.234 kr./ha
Planteværn	1.400 kr./ha	1.000 kr./ha	1.800 kr./ha
Stykomkostninger i alt	2.816 kr./ha	2.338 kr./ha	3.198 kr./ha
Bruttoudbytte/DB1	5.989 kr./ha	6.092 kr./ha	5.037 kr./ha
Maskinomkostninger inkl. arbejde og tørring	4.987 kr./ha	4.848 kr./ha	4.961 kr./ha
Nettoudbytte/DB2	1.001 kr./ha	1.243 kr./ha	75 kr./ha

Tabel 1. 3 scenarier hos Kristian Tybjerg Hansen. Sædskefte 1 viser det økonomiske resultat, hvis sædskeftet hos Kristian fortsatte med 20 pct. vårsæd. I sædskefte 2 er andelen af vårsæd steget til 40 pct. Her falder bruttoudbyttet lidt pga. et samlet mindre kornudbytte, men nettoudbyttet er samlet ca. 250 kr./ha højere – primært som følge af lavere stykomkostninger og lidt lavere maskin- og arbejdsomkostninger. I sædskefte 3 antages, at der er opstået resistens. Kemiomkostningerne stiger derfor markant, og det antages, at der vil være et udbyttetab på ca. 10 pct. Nettoudbytte vil i dette sædskefte blive ca. 1200 kr. lavere pr. ha end sædskefte 2. Beregninger er foretaget i programmet "Økonomi i afgrøder og sædskefte" udarbejdet af SEGES.